

**Заклад вищої освіти
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

ІНСТИТУТ ПРАВА ТА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

**КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ПОЛІТИЧНОГО
КОНСАЛТИНГУ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА
«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 1.4.2. Правова регламентація публічного
управління та адміністрування**

освітня програма «Публічне управління та адміністрування»

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D4 Публічне управління та адміністрування

Кваліфікація: доктор філософії з публічного управління та адміністрування

Вид дисципліни:

Обсяг кредитів – 2 (60)

Форма підсумкового контролю – іспит

Київ – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Правова регламентація публічного управління та адміністрування» для здобувачів освіти за галуззю знань «Бізнес, адміністрування та право» спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

«26» серпня 2025 року. 54 с.

Розробники:

Бригінець О.О., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін;
Коваль Я.С., кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу.

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу

Протокол від «26» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Тетяна КАДЛУБОВИЧ

(прізвище та ініціали)

«_28_» серпня 2025 року

Робочу програму навчальної дисципліни погоджено з гарантом освітньо-професійної програми ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
(назва освітньої програми)

«28» серпня 2025 року

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Тетяна НОВАЧЕНКО

(прізвище та ініціали)

**ПРОЛОНГАЦІЯ
РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ**

Навчальний рік	20__/20__	20__/20__	20__/20__	20__/20__
Дата засідання кафедри / циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua> за адресою <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=23312>.

Робочу програму навчальної дисципліни перевірено
«28» серпня 2025 р.

Заступник директора ІПСВ

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
3	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	7
4	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
	4.1. Анотація дисципліни	10
	4.2. Структура навчальної дисципліни	13
	4.2.1. Тематичний план	13
	4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни	13
	4.3. Форми організації занять	16
	4.3.1. Теми семінарських занять	18
	4.3.2. Теми практичних занять	18
	4.3.3. Теми лабораторних занять	18
	4.3.4. Курсова робота	19
	4.3.5. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проєкт)	19
	4.3.6. Теми самостійної роботи здобувачів освіти	22
5	МЕТОДИ НАВЧАННЯ	24
	5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності	24
	5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:	25
	5.3. Інклюзивні методи навчання	25
6	СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	29
	6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	30
	6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру	31
7	ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ (ЗАЛІКУ)	32
8	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	34
	8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю	35
	8.2. Глосарій (термінологічний словник)	35
	8.3. Рекомендована література	48
	8.4. Інформаційні ресурси	53
	8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)	54
	8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни	54
	8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни	55
9	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	55

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній/освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 2	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Вид дисципліни обов'язкова	
Загальний обсяг годин - 60	Спеціальність D4 Публічне управління та адміністрування		
Модулів – 1	Спеціалізація D4 Публічне управління та адміністрування	Цикл підготовки Загальний	
Змістових модулів – 2			
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 2 самостійної роботи – 4	Освітній/освітньо-професійний ступінь: доктор філософії	16 год	4 год
		Практичні, семінарські	
		14 год	4 год
		Самостійна робота	
		30 год	52 год
Частка аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 50% для заочної форми здобуття освіти – 17%		Вид семестрового контролю: іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основною метою вивчення дисципліни **«Правова регламентація публічного управління та адміністрування»** є формування у здобувачів освіти сучасних знань, умінь і навичок щодо правового регулювання публічного управління та адміністрування, засвоєння існуючої законодавчої бази, що регулює діяльність, яка пов'язана з публічним управлінням та публічною службою, набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, правових принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни **«Правова регламентація публічного управління та адміністрування»** є:

- узагальнення теоретичних засад у сфері публічного управління (адміністрування);

- опанування системи правових знань, що забезпечує функціонування цього правового інституту;

- визначення суті, законів, принципів і механізмів публічного управління (адміністрування) у розвитку суспільства;

- опанування основами методології, технологіями та процедурами публічного управління (адміністрування) об'єктів публічної сфери;

- оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загальноцивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків;

- набуття навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- основні закономірності розвитку державно-правових явищ і категорії та інститути конституційного й адміністративного права;
- основні положення Конституції та законів України, які визначають порядок організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- основні форми і методи формування і функціонування органів публічної влади на основі принципу верховенства права;
- конституційну організацію публічної влади;
- правовий статус та повноваження публічно-владних інституцій;
- взаємовідносини органів публічної влади з адміністративними судами та Конституційним Судом України щодо гарантування прав і свобод людини і громадянина;
- зміни у правовому регулюванні публічної служби в контексті модернізації системи державного управління та адаптації законодавства до вимог ЄС;
- зміст правового регулювання статусу публічних службовців, гарантій і процедур їх реалізації, а також механізму проходження публічної служби;

вміти:

- застосовувати набуті знання в процесі аналізу вітчизняної та зарубіжної державно-правової практики з метою прогнозування конституційно-правового розвитку України;
- самостійно орієнтуватися в системі законодавства України та застосовувати норми конституційного та адміністративного права в процесі підготовки державно-управлінських рішень;
- самостійно аналізувати нормативно-правові акти та виявляти прогалини та неузгодженості в правовому регулюванні суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління;
- розробляти пропозиції щодо вдосконалення чинної нормативно-правової бази на основі виявлених ознак її недосконалості за результатами вивчення та аналізу ефективності діючих нормативно-правових актів, існуючої практики регулювання суспільних відносин;
- розробляти проекти нормативно-правових актів із проходженням етапів усіх нормотворчих процесів – підготовка, погодження, проведення узгоджувальних процедур, внесення на розгляд, державну реєстрацію, прийняття та відстеження опублікування;
- готувати пропозиції щодо поділу організації на підрозділи, визначення їх взаємовідносин, повноважень, механізмів передачі повноважень засобами державного регулювання;

- здійснювати заходи з реалізації державної політики у відповідній сфері, регіону, галузі з дотриманням вимог законодавчих і підзаконних актів;
- координувати хід виконання міжнародних, державних, регіональних, галузевих (міжгалузевих) проєктів і програм, використовуючи методи розроблення і прийняття рішень;
- контролювати стан трудової і виконавської дисципліни підрозділів чи окремих працівників згідно з чинним законодавством;
- організовувати розроблення проєктів нормативних актів з питань діяльності органу влади, використовуючи різні моделі управління та методи оцінки економічної ситуації виходячи із трансформаційних процесів розбудови держави.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

ЗК 1	
ОК 1.4.2	Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	СК 9	СК 10	СК 11
ОК 1.4.2	Здатність розробляти та впроваджувати управлінські рішення та оцінювати їхню ефективність.	Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, в тому числі в конфліктних ситуаціях, а також з метою їхнього запобігання.	Здатність аналізувати публічну політику та взаємодіяти із стейкхолдерами (зацікавленими сторонами).

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми»

	ПРН 1	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10
ОК 1.4.2	Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати	Знати основні засади наукового менеджменту, управління науковими проєктами, реєстрації прав інтелектуальної	Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями сталого розвитку на різних рівнях публічного управління	Уміти готувати проєктні запити на фінансування наукових досліджень, розробляти програмні документи (стратегії, програми, концепції),	Уміти розробляти проєкти законодавчих та нормативних актів, передбачаючи правові та соціально-економічні ризики та	Уміти адаптувати й застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при

	теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.	власності.	та адміністрування.	виходячи з аналізу зарубіжного досвіду, оцінки правового і ресурсного забезпечення та добору адекватних механізмів розвитку публічного управління та адміністрування.	наслідки запровадження правових норм.	проектування і та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування.
--	---	------------	---------------------	---	---------------------------------------	---

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Анотація дисципліни

Робоча програма цієї навчальної дисципліни – це короткий перелік тем, їх змісту, завдань та стратегії курсу, які спонукають здобувачів освіти оволодівати знаннями, складати план своєї роботи та досягати успіху при вивченні матеріалу. Зміст та обсяг дисципліни обумовив вибір активних форм навчання, які формують потребу і вміння самостійного поповнення інформації про міжнародні економічні відносини.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та практика нормативно-правового забезпечення публічного управління

Тема 1. Правова регламентація державної служби. Дотримання законності при виконанні завдань державного управління

Особливості організації та функціонування державної служби. Мета та завдання державної служби. Сучасний правовий інститут державної служби. Нормативно-правові документи, що регулюють державну службу. Основні напрями державної політики у сфері державної служби. Механізми припинення державно-службових відносин. Система навчання державних службовців. Політичні та економічні передумови досягнення законності в державному управлінні. Контроль за законністю з боку Президента України, судових, виконавчих органів та органів місцевого самоврядування. Громадський контроль за дотриманням законності в державному управлінні. Юридична відповідальність посадових осіб у системі державного управління.

Тема 2. Правотворча ініціатива та її втілення органами державного управління. Причини та умови, що призводять до порушення антикорупційного законодавства, та заходи щодо їх усунення

Сутність правотворчої ініціативи. Ознаки правотворчості. Функції правотворчості. Правотворчий процес. Види правотворчості громадянського суспільства. Правотворчість суспільства (народу). Нормотворчість громадських об'єднань (організацій). Нормотворчість у комерційній діяльності. Сутність корупції. Ознаки та правові фактори корупції. Чинники корупції. Відповідальність за корупцію. Шляхи подолання корупції.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення державного управління економікою України

Сутність і характер державного управління економікою. Суб'єкти адміністративно-правового регулювання. Правовий статус Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України. Правові засади управління сільським господарством (аграрним сектором економіки). Загальна характеристика законодавства в галузі сільського господарства. Правовий статус Міністерства аграрної політики України. Правові засади управління паливно-енергетичним комплексом України. Правовий статус Міністерства палива та енергетики України. Правові засади управління в галузі використання та охорони природних ресурсів. Організаційно-правові засади управління митною справою. Правові засади управління бюджетно-фінансовою, кредитною та

податковою діяльністю. Правові засади управління транспортом, зв'язком, будівництвом та житлово-комунальним господарством. Основні положення здійснення державної статистичної діяльності.

***Тема 4. Правове забезпечення державного управління у сфері освіти, науки, охорони здоров'я, соціального захисту населення та культури.
Адміністративно-правове регулювання державного управління у сфері оборони, державної безпеки, зовнішніх відносин***

Сутність нормативно-правового забезпечення державного управління у сфері освіти та науки. Складові нормативно-правового забезпечення. Основні засади освіти в Україні. Особливості державного управління у сфері освіти та науки. Характеристика адміністративно-правового забезпечення в галузі охорони здоров'я, соціального забезпечення та культури. Основні завдання та повноваження центральних і місцевих органів влади в галузі охорони здоров'я, соціального забезпечення та культури. Функції центральних і місцевих органів влади в галузі охорони здоров'я, соціального забезпечення та культури. Загальна характеристика адміністративного законодавства у сфері оборони, охорони державної безпеки та порядку. Основні завдання, функції та повноваження органів управління у сфері оборони. Головні завдання, функції та повноваження органів внутрішніх справ. Першочергові завдання, функції та повноваження Служби безпеки України. Нормативно-правові засади здійснення управління закордонними справами. Правовий статус органів управління зовнішньополітичних зв'язків. Загальна характеристика зовнішньоекономічного законодавства. Організація митної служби.

Змістовий модуль 2. Особливості нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні

Тема 5. Поняття місцевого самоврядування. Основи місцевого самоврядування в Україні

Теоретичні основи місцевого самоврядування. Концепція місцевого самоврядування в Європейській хартії місцевого самоврядування та Конституції України. Принципи, завдання та функції місцевого самоврядування. Правова основа місцевого самоврядування. Організаційна основа місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування та її елементи. Статус депутатів місцевої ради. Статус службовців органів місцевого самоврядування. Соціальні основи місцевого самоврядування. Матеріальна та фінансова основа місцевого самоврядування.

Тема 6. Теоретичні питання нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правові форми здійснення українським народом місцевого самоврядування

Об'єктивні передумови нормативно-правового розвитку місцевого самоврядування в Україні. Основні конституційно-правові теорії місцевого самоврядування. Інститут місцевого самоврядування в Україні та джерела його нормативно-правового забезпечення. Законодавче регулювання місцевого самоврядування та його результативність. Підзаконне регулювання місцевого

самоврядування. Місцеве самоврядування як одна з визначальних форм народовладдя. Місцевий референдум як пріоритетна форма волевиявлення громадян у сфері місцевого самоврядування. Вибори – виняткове право народу формувати основи місцевого самоврядування в Україні. Місцеве самоврядування як фактор забезпечення стабільності конституційного ладу. Самоврядування як засіб підвищення політичної активності громадян. Основні напрями вдосконалення законодавства про місцеве самоврядування в Україні.

Тема 7. Організаційні основи місцевого самоврядування в Україні.

Механізм реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування.

Гарантії місцевого самоврядування в Україні

Сутність організаційних основ місцевого самоврядування. Форми здійснення місцевого самоврядування. Суб'єкти та об'єкти місцевого самоврядування згідно з Конституцією України та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». Повноваження рад згідно з українським законодавством. Територіальна громада та представницькі органи (ради) в механізмі реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні. Виконавчі органи в механізмі реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні. Сільський, селищний та міський голова в механізмі реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні. Види гарантій місцевого самоврядування в Україні. Державні гарантії. Місцеві (локальні) гарантії. Юридична відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні. Актуальність питання місцевого самоврядування в Україні.

Тема 8. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Сфери компетенції та повноваження місцевого самоврядування

Сфери компетенції та повноваження місцевого самоврядування. Загальні питання та принципи організації місцевих виборів. Вибори посадових осіб місцевого самоврядування. Формування виконавчих органів місцевого самоврядування. Формування органів самоорганізації населення. Поняття та зміст компетенції місцевого самоврядування. Компетенція сільських, селищних, міських рад. Повноваження районних та обласних рад. Делегування повноважень місцевим державним адміністраціям. Повноваження виконавчих комітетів органів місцевого самоврядування.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передує цій дисципліні:
Сучасні моделі публічного управління та адміністрування в країнах світу.

Міжпредметні зв'язки: Інформаційні технології та управління даними дослідження, Методологія наукових досліджень.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	усього	аудиторна					С.р.	усього	аудиторна					С.р.	
		у тому числі							у тому числі						
лекції		сем	пр	лаб	інд	лекції			сем	пр	лаб	інд			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та практика нормативно-правового забезпечення публічного управління															
Тема 1. Правова регламентація державної служби. Дотримання законності при виконанні завдань державного управління	6	2					4	6	2					4	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: реферат
Тема 2. Правотворча ініціатива та її втілення органами державного управління. Причини та умови, що призводять до порушення антикорупційного законодавства, та заходи щодо їх усунення	8	2		2			4	8						8	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: реферат
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення	8	2		2			4	8						8	АР: вибіркоче усне опитування;

державного управління економікою України															доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: реферат
Тема 4. Правове забезпечення державного управління у сфері освіти, науки, охорони здоров'я, соціального захисту населення та культури. Адміністративно-правове регулювання державного управління у сфері оборони, державної безпеки, зовнішніх відносин	8	2		2			4	8						2	6 АР: вибіркове усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: реферат
Модульний контроль															
Разом за змістовим модулем 1	30	8		6			16	30	2	2				26	
Змістовий модуль 2. Особливості нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні															
Тема 5. Поняття місцевого самоврядування. Основи місцевого самоврядування в Україні	6	2		2			2	6						6	АР: вибіркове усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: реферат

Тема 6. Теоретичні питання нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правові форми здійснення українським народом місцевого самоврядування	8	2		2			4	8	2				6	АР: вибіркове усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: реферат
Тема 7. Організаційні основи місцевого самоврядування в Україні. Механізм реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні	8	2		2			4	8				2	6	АР: вибіркове усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: реферат
Тема 8. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Сфери компетенції та повноваження місцевого самоврядування	8	2		2			4	8					8	АР: вибіркове усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІНДЗ: реферат
Модульний контроль														
Разом за змістовим модулем 2	30	8		8			14	30	2			2	26	
Усього годин	60	16		14			30	60	4			4	52	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 60 год, лекції – 16 год, семінарські заняття – 14 год, індивідуальні заняття – ____ год, самостійна робота – 30 год, підсумковий контроль – 2 год.

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Назва модуля 1. Теоретико-методологічні засади та практика нормативно-правового забезпечення публічного управління				Назва модуля 2. Особливості нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні			
Кількість балів за модуль	30 балів				30 балів			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Тема лекцій	Тема 1. Правова регламентація державної служби. Дотримання законності при виконанні завдань державного управління	Тема 2. Правотворча ініціатива та її втілення органами державного управління. Причини та умови, що призводять до порушення антикорупційного законодавства, та заходи щодо їх усунення	Тема 3. Нормативно-правове забезпечення державного управління економікою України	Тема 4. Правове забезпечення державного управління у сфері освіти, науки, охорони здоров'я, соціального захисту населення та культури. Адміністративно-правове регулювання державного управління у сфері оборони, державної безпеки, зовнішніх відносин	Тема 5. Поняття місцевого самоврядування. Основи місцевого самоврядування в Україні	Тема 6. Теоретичні питання нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правові форми здійснення українським народом місцевого самоврядування	Тема 7. Організаційні основи місцевого самоврядування в Україні. Механізм реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні	Тема 8. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Сфери компетенції та повноваження місцевого самоврядування
Теми практичних занять	Тема 1-2. Правова регламентація державної служби. Дотримання законності при виконанні завдань державного управління. Правотворча ініціатива та її втілення органами державного управління. Причини та умови, що призводять до порушення		Тема 3. Нормативно-правове забезпечення державного управління економікою України	Тема 4. Правове забезпечення державного управління у сфері освіти, науки, охорони здоров'я, соціального захисту населення	Тема 5. Поняття місцевого самоврядування. Основи місцевого самоврядування в Україні 5 балів	Тема 6. Теоретичні питання нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування	Тема 7. Організаційні основи місцевого самоврядування в Україні. Механізм реалізації	Тема 8. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Сфери

	антикорупційного законодавства, та заходи щодо їх усунення 5 балів		5 балів	та культури. Адміністративно-правове регулювання державного управління у сфері оборони, державної безпеки, зовнішніх відносин 5 балів		в Україні. Конституційно-правові форми здійснення українським народом місцевого самоврядування 5 балів	правових норм у галузі місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні 5 балів	компетенції та повноваження місцевого самоврядування 5 балів
Самостійна робота	Тема 1. Публічне і приватне право в публічному управлінні 5 балів	Тема 2. Правове підпорядкування публічної адміністрації конституційним правам і свободам 5 балів	Тема 3. Принцип правової держави як конституційно-правова настанова 5 балів	Тема 4. Конституційні засади принципу демократії в діяльності публічної адміністрації 5 балів	Тема 5. Конституційна організація публічної влади 5 балів	Тема 6. Правовий статус та повноваження публічно-владних інституцій 5 балів	Тема 7. Юридична природа службових відносин у публічному управлінні 5 балів	Тема 8. Запобігання корупції в практичній діяльності органів публічної влади 5 балів
Види поточного контролю (Тести)	10 балів				10 балів			
ІНДЗ (реферат)	20 балів							
у т.ч. додаткові курси за тематикою дисципліни (неформальна освіта)								
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (10 балів)				Модульна контрольна робота (10 балів)			
Підсумковий контроль	Іспит							

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

4.3.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та практика нормативно-правового забезпечення публічного управління		
1.	Тема 1. Правова регламентація державної служби. Дотримання законності при виконанні завдань державного управління	2
2.	Тема 2. Правотворча ініціатива та її втілення органами державного управління. Причини та умови, що призводять до порушення антикорупційного законодавства, та заходи щодо їх усунення	
3.	Тема 3. Нормативно-правове забезпечення державного управління економікою України	2
4.	Тема 4. Правове забезпечення державного управління у сфері освіти, науки, охорони здоров'я, соціального захисту населення та культури. Адміністративно-правове регулювання державного управління у сфері оборони, державної безпеки, зовнішніх відносин	2
Змістовий модуль 2. Особливості нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні		
5.	Тема 5. Поняття місцевого самоврядування. Основи місцевого самоврядування в Україні.	2
6.	Тема 6. Теоретичні питання нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правові форми здійснення українським народом місцевого самоврядування	2
7.	Тема 7. Організаційні основи місцевого самоврядування в Україні. Механізм реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні	2
8.	Тема 8. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Сфери компетенції та повноваження місцевого самоврядування	2
Всього годин		14

4.3.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

Оцінка за теоретичний і практичний курс:
шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
54-60 та більше	відмінно	5	A	відмінно
43-53	добре	4	BC	добре
36-44	задовільно	3	DE	задовільно
21-35	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-20		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4.3.4. Курсова робота

Не передбачено програмою

4.3.5. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проєкт)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачем освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом (2 бали);
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно (3 бали);
- ✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (3 бали);
- ✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (2 бали);
- ✓ повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з

теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (3 бали);

✓ дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (5 балів);

✓ проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни (5 балів за один, 15 – за всі);

✓ дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – 15 балів.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Взаємозв'язок правового регулювання та публічного управління.
2. Принципи правового забезпечення державного регулювання.
3. Шляхи підвищення ефективності адміністративно-правових методів регулювання публічних відносин.
4. Конституційний принцип розподілу державної влади як одна з фундаментальних засад вітчизняної системи публічного управління.
5. Адміністративна відповідальність посадових осіб у сфері публічного управління.
6. Організаційно-правове забезпечення адміністративної реформи в Україні.
7. Особливості конституційно-правового статусу Президента України та напрямки його вдосконалення.
8. Проблеми на шляху запровадження ефективної правотворчості в системі органів виконавчої влади.
9. Конституційно-правові способи захисту прав та свобод людини і громадянина.
10. Актуальні напрямки систематизації законодавства у сфері державного управління (або його окремих сфер).
11. Проблеми правозастосування в діяльності органів виконавчої влади та шляхи їх вирішення.
12. Стан і напрямки розвитку правової культури і правосвідомості публічних службовців України.
13. Види правових форм публічного управління, їхні сутність, відмінність від неправових форм. Навести конкретні приклади з практики публічного управління.
14. Основні способи правового закріплення прав і свобод людини в Україні та їх захист. Навести конкретні приклади, проаналізувавши актуальні публікації за даною тематикою.
15. Розкрити сутність і причини правових колізій у публічному управлінні.
16. Скласти опис зарубіжного досвіду правового регулювання публічної служби, визначте можливості його адаптації в Україні.
17. Визначити проблеми виконавчого провадження в Україні. Навести конкретні приклади.

18. Навести структуру закону та його відмінності від інших нормативно-правових актів. Скласти перелік законів, які були прийняті у останнім часом і є найбільш важливими для України.

19. Визначити заходи внутрішнього контролю для запобігання корупції в органі публічної влади.

20. Проаналізувати порушення законодавства України про вибори та референдуми, визначити шляхи удосконалення цих процедур.

21. Проаналізувати правове регулювання компетенції органів місцевого самоврядування, визначити обсяг їх повноважень у вирішенні місцевих справ.

22. Механізм реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування.

23. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.

24. Процедура проведення виборів депутатів до місцевих рад.

35. Проблеми розмежування повноважень між представницькими та виконавчими органами місцевого самоврядування.

Додаткові курси в рамках ІНДЗ

Критерії оцінювання ІНДЗ

(дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3 бали
2.	Складання плану реферату	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	5 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	3 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	3 бали
Разом		20 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
18 – 20 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	відмінно
15 – 17	<i>добре</i>	4	BC	добре
10 – 15	<i>задовільно</i>	3	DE	задовільно
0 – 9	<i>незадовільно</i>	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.6. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади та практика нормативно-правового забезпечення публічного управління		
1.	Тема 1. Публічне і приватне право в публічному управлінні	4
2.	Тема 2. Правове підпорядкування публічної адміністрації конституційним правам і свободам	4
3.	Тема 3. Принцип правової держави як конституційно-правова настанова	4
4.	Тема 4. Конституційні засади принципу демократії в діяльності публічної адміністрації	4
Змістовий модуль 2. Особливості нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні		
9.	Тема 5. Конституційна організація публічної влади	2
10.	Тема 6. Правовий статус та повноваження публічно-владних інституцій	4
11.	Тема 7. Юридична природа службових відносин у публічному управлінні	4
12.	Тема 8. Запобігання корупції в практичній діяльності органів публічної влади	4
Всього годин		30

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретико-методологічні засади та практика нормативно-правового забезпечення публічного управління			
Тема 1. Публічне і приватне право в публічному управлінні (4 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, іспит	2	I-II
Тема 2. Правове підпорядкування публічної адміністрації конституційним правам і свободам (4 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, іспит	4	II-III
Тема 3. Принцип правової держави як конституційно-правова настанова (4 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, іспит	4	IV-V
Тема 4. Конституційні засади принципу демократії в діяльності публічної адміністрації (4 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, іспит	4	V-VI
<i>Всього: 16 год</i>	<i>Всього: 14 балів</i>		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Особливості нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні			
Тема 5. Конституційна організація публічної влади (2 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, іспит	4	VI-VII
Тема 6. Правовий статус та повноваження публічно-владних інституцій (4 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, іспит	4	VII-VIII
Тема 7. Юридична природа службових відносин у публічному управлінні (4 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, іспит	4	IX-X
Тема 8. Запобігання корупції в практичній діяльності органів публічної влади (4 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота, іспит	4	XI-XII
<i>Всього: 14 год</i>	<i>Всього: 16 балів</i>		
<i>Разом: 30 год</i>	<i>Разом: 30 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. *За джерелом інформації:*

□ *словесні:* лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

□ *наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація;

□ *практичні:* вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації:* індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення:* репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю:* під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти із книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

З метою більш ефективної активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти при вивченні навчальної дисципліни «Правова регламентація публічного управління та адміністрування» можуть використовуватись: лекції з проблемних питань, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації тощо.

Кожен із видів методики застосовується викладачем на власний розсуд. При цьому слід враховувати рівень підготовленості групи, кількість здобувачів освіти, їхнє бажання брати участь в тому чи іншому виді роботи, а також особливості конкретної дисципліни.

Наприклад, лекція-візуалізація є результатом пошуку нових можливостей реалізації відомого в дидактиці принципу наочності та містить у собі елементи проблемності. Метод візуалізації сприяє формуванню професійного мислення за рахунок систематизації, концентрації та виділення найбільш значущих, істотних елементів змісту. Наочність не тільки доповнює словесну інформацію, але й виступає носієм змістовної інформації. Чим більше проблемність візуальної інформації, тим вищий ступінь розумової активності здобувачів освіти.

Лекції з проблемних питань покликані сприяти розвитку логічного мислення здобувачів освіти і характеризуються тим, що коло питань теми може обмежуватися двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів освіти концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних закладів освіти з роздаванням під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій можуть даватись питання для самостійного їх осмислення.

Робота в малих групах проводиться з метою активізації навчання при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми індивідуальними якостями та знаннями доповнює інших. Використання цієї

технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливість для участі кожного здобувача освіти в роботі за метою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування. Така форма навчання використовується також з метою більш ґрунтовного засвоєння матеріалу, загострення уваги на особливо важливих аспектах, що містять у собі винесені на розгляд проблемні питання.

Семінари-дискусії (колоквиуми) проводяться для того, щоб сприяти обміну думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвинути мислення, допомагати формуванню поглядів і переконань, виробити вміння формулювати думки й висловлювати їх, вміння прислухатись до точки зору опонентів і «чути їх», навчитись оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації проводяться у формі виступів за результатами виконання письмових завдань, з науково-навчальними тезами, рефератами, доповідями перед аудиторією тощо, де також доцільно використовувати для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, демонстрації нових наукових поглядів, оригінальних висновків та пропозицій.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення

освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

Методика викладання навчальної дисципліни – вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі

освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з одного модуля.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
<i>«відмінно»</i>	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
<i>«добре»</i>	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
<i>«задовільно»</i>	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
<i>«незадовільно»</i>	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові					
1.1. Відвідування лекцій	1	4	4	4	4
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять	1	3	3	4	4
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	5	3	15	4	20
1.4. Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)					
1.5. Виконання завдань для самостійної роботи	10		10		10
1.6. Виконання модульної роботи	10	1	10	1	10
1.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	30				30
Разом					
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 60					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання					

2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5	2	10	2	10
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5	2	10	2	10
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5	1	5	1	5
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10	1	10	1	10
2.5. Участь у науковій конференції студентів і молодих вчених	5	1	5	1	5
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5	1	5	1	5
Разом					
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 70					

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Поняття та характерні особливості публічного та приватного права.
2. Закон як нормативно-правовий акт вищої юридичної сили. Технологія розробки законів. Різновиди законів та їхні особливості.
3. Підзаконні нормативно-правові акти, їхні різновиди, процедури прийняття.
4. Поняття та характерні особливості адміністративного договору.
5. Конституційні права і свободи людини і громадянина.
6. Конституційний обов'язок людини і громадянина.
7. Гарантії реалізації прав і свобод людини і громадянина в Україні.
8. Методи контролю (відомчий, міжвідомчий, позавідомчий) та адміністративний нагляд.
9. Інститути безпосередньої (прямого народовладдя) та представницької демократії. Основні критерії, принципи та рівні здійснення демократії.
10. Принципи демократичної держави. Міжнародні стандарти демократичного врядування. Форми та інститути демократії.
11. Демократія і самоврядування. Поняття та система принципів електронної демократії.
12. Вибори як одна з основних форм народного волевиявлення в Україні. Референдум у системі інститутів безпосередньої демократії; поняття, основні види референдумів. Юридична відповідальність за порушення законодавства України про вибори та референдуми.
13. Державний лад як сукупність загальних принципів, закріплених конституцією та законодавством держави щодо організації державної влади та здійснення владних повноважень
14. Комунікації та впливи в системі публічної влади. Типи комунікацій.
15. Громадський контроль публічної адміністрації: поняття, нормативно-правове регулювання його здійснення.
16. Принцип поділу влади. Основні складові правового регулювання державного управління.

17. Засади конституційно-правового статусу Верховної Ради України. Повноваження Верховної Ради України. Компетенція Верховної Ради України. Конституційний склад Верховної Ради України. Позачергові вибори, підстави і порядок дострокового припинення повноважень. Статус народного депутата.

18. Президент України та його повноваження.

19. Поняття та структура органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади. Система центральних органів виконавчої влади. Місцеві державні адміністрації.

20. Місцеве самоврядування як правова категорія. Правові принципи здійснення місцевого самоврядування.

21. Незалежність судів в Україні: правові проблеми, судова реформа. Стан та проблеми правового забезпечення діяльності генеральної прокуратури. Еволюція прокурорського нагляду в Україні.

22. Поняття, ознаки та види службових відносин. Детермінованість характеру службових відносин моделями публічної служби.

23. Запровадження європейських правових принципів побудови службових відносин в Україні.

24. Нормативно-правове забезпечення у сфері запобігання корупції та його практична реалізація.

25. Оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЕКЗАМЕНІ

Поточне тестування та самостійна робота								Разом	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Не більше 60	Не більше 40	Не більше 100
6	8	8	8	8	8	8	6			

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма дисципліни «Правова регламентація публічного управління та адміністрування».

2. Силабус.

3. Тексти лекцій та презентації до них (розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=23312>.

4. Матеріали до практичних занять.

5. Завдання для поточного та підсумкового контролю.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

Перелік аудіо- і відеоматеріалів:

1. E-COMMERCE. URL: <https://www.e-commerce.com.ua>.
2. Глобальні Цілі сталого розвитку. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=liW2nTVbOgE>.
3. Повноваження Президента України. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3AxPdsVSulM>.
4. Як влаштовано владу. URL: https://www.youtube.com/watch?v=ZJZyY_TiZss.
5. Як ухвалювали Конституцію України. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7r39fCbSJNc>.
6. Демократія. URL: https://www.youtube.com/watch?v=hF6_IONfIUQ.
7. Демократія та воля народу. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Bqk2DDThtMA>.
8. Вся історія України, «реальна історія». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=2PrthVAZRro>.

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із порушеннями слуху та опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із порушеннями зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій

(термінологічний словник)

Адвокат – фізична особа, що надає професійну правову допомогу громадянам та юридичним особам шляхом реалізації права в їх інтересах. Адвокат є самозайнятою особою, що провадить незалежну професійну (адвокатську) діяльність, згідно зі ст. 14.1.226 Податкового кодексу України.

Адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Апарат суду – це складовий елемент суду, який здійснює функцію організаційного забезпечення роботи суду, спрямовану як на діяльність по здійсненню правосуддя, створенню необхідних умов для реалізації прав і виконання обов'язків учасників судового процесу, так і на забезпечення функціонування суду як державної установи і юридичної особи та підтримання належних умов для перебування і роботи в суді його працівників та громадян.

Апеляція – одна з форм оскарження судових рішень у цивільних і кримінальних справах до суду вищої інстанції, що має право переглядати справу.

Апеляційні суди – судові інстанції, що переглядають за апеляціями учасників процесу рішення нижчих судів, які ще не набули законної дії.

Адміністративна відповідальність – вид юридичної відповідальності, яка полягає у покладенні на фізичних осіб, які вчинили адміністративне (в сфері управлінських відносин) правопорушення, санкцій особистого, майнового чи морального характеру.

Адміністративне затримання – захід адміністративно-правового припинення та забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Адміністративне правопорушення – (адміністративний проступок) – протиправна, винна (умисна чи необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Адміністративне стягнення – міра відповідальності, що застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень, як самим правопорушником, так і іншими особами.

Амністія – рішення компетентного органу державної влади про повне або часткове звільнення від покарання певної категорії засуджених за вчинення злочину, про скорочення призначеного їм судом строку покарання або заміну його м'якшим покаранням, припинення порушеного кримінального переслідування.

Апеляційні суди – судові інстанції, що переглядають за апеляціями учасників процесу рішення нижчих судів, які ще не набули законної дії.

Виконавче провадження – сукупність дій органів державного виконання і державних виконавців, спрямованих на примусове виконання рішень суду та інших органів, які підлягають примусовому виконанню.

Виконавчі документи – письмові, оформлені за встановленою формою і змістом документи, які видаються судом та іншими юрисдикційними органами для примусового виконання постановлених ними рішень, ухвал та інших актів.

Виправданий у кримінальному провадженні – обвинувачений, виправдувальний вирок суду щодо якого набрав законної сили.

Відповідач – у цивільному судочинстві сторона, якій пред'явлено позов. Відповідачем може бути як фізична, так і юридична особа. Він, як і позивач, має

рівні процесуальні права при розгляді справи в суді. Позов може бути пред'явлений до кількох відповідачів, кожний з яких стосовно іншої сторони виступає в судовому процесі самостійно. Тобто, відповідачем є та процесуальна особа, яка на думку позивача, своєю діяльністю (діями або бездіяльністю) порушила його права та до якої позивач направляє свої позовні вимоги (свій позов) звернувшись при цьому до органу суду.

Відвід судді (суду) – а також секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача – усунення цих учасників судового процесу від участі у справі за заявою сторони, прокурора (або за власною ініціативою того, хто відводиться — самовідвід) за наявності передбачених процесуальним законом обставин, що викликають сумнів у їх неупередженості.

Відповідач – особа, яка за цивільною позовною заявою позивача притягається до відповідальності за порушення чи оспорювання її прав та охоронюваних законом інтересів, а також у передбачених законом випадках, й інші особи, на адресу яких спрямована вимога позивача, яка знайшла своє аргументування та вираження у відповідній позовній заяві.

Вина – психічне ставлення особи до своїх протиправних дій або до бездіяльності та їхніх наслідків у формі умислу чи необережності. Вина є одним з елементів суб'єктивної сторони будь-якого правопорушення, а тому юридична відповідальність за загальним правилом можлива лише при винному вчиненні забороненого діяння. Відповідальність без вини можлива тільки в окремих, передбачених законом випадках в цивільному праві (наприклад, при заподіянні шкоди джерелом підвищеної небезпеки). У кримінальному праві відповідальність без вини неможлива.

Вирок – судові рішення про винуватість або невинуватість обвинуваченого.

Головуючий суддя – професійний суддя, який головує при колегіальному судовому розгляді або здійснює його одноособово.

Галузь права – окрема сукупність норм, спрямована на регулювання певної сфери якісно однорідних суспільних відносин. Галузь права, найбільший структурний підрозділ і центральна ланка права, найповніше виражає «групові» особливості правового регулювання.

Договір про надання правової допомоги – домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору.

Докази в кримінальному провадженні – фактичні дані, отримані у передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

Докази у цивільній справі – будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і

заперечення сторін, та інші обставини, які мають значення для правильного вирішення справи.

Допустимість засобів доказування – вимога закону, яка передбачає для встановлення певного юридичного факту можливість використовувати засоби доказування лише встановленої форми і забороняє використання інших засобів доказування.

Досудове розслідування – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Дисциплінарна відповідальність – вид юридичної відповідальності, що виникає за порушення дисципліни у сфері трудових відносин і полягає в накладанні на винних заходів дисциплінарного характеру: догани чи звільнення.

Дієздатність – передбачена нормами права здатність суб'єкта своїми діями набувати й здійснювати суб'єктивні права та юридичні о – взаємна угода між двома чи більше особами, яка спрямована на встановлення, зміну або припинення правовідносин.

Договір купівлі-продажу – усна або письмова угода за якою одна сторона (продавець) зобов'язується передати майно у власність іншій стороні (покупцеві), а друга сторона зобов'язується прийняти майно і сплатити за нього певну грошову суму.

Договір оренди землі – угода сторін про взаємні зобов'язання, відповідно до яких орендодавець за плату передає орендареві у володіння і користування земельну ділянку для господарського використання на обумовлений договором строк.

Державна мова – мова, що є обов'язковою для використання в законодавстві, офіційному діловодстві, судочинстві тощо.

Договір позики – договір за яким одна сторона (позикодавець) передає другій стороні (позичальникові) у власність (в оперативне управління) гроші або речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошей або рівну кількість речей того ж роду і якості.

Дольова відповідальність – вид цивільно-правової відповідальності, за якої кожний з боржників несе відповідальність перед кредитором лише в межах тієї її частини (долі), яка встановлена для нього законом чи договором.

Допит – це процесуальна дія, яка являє собою регламентований кримінально-процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес спілкування осіб, котрі беруть в ньому участь, та спрямований на отримання інформації про відомі допитуваному факти, що мають значення для встановлення істини у справі.

Забезпечення позову – вжиття судом, у провадженні якого знаходиться справа, заходів щодо охорони матеріально-правових інтересів позивача, які

гарантують за його позовом про присудження реальне виконання позитивно прийнятого рішення.

Законні презумпції – факти, що не потребують доказування, певний логічний засіб, який використовується судом, коли це передбачено законом або випливає з його змісту. Законні презумпції можуть бути спростовані.

Закриття провадження по справі – закінчення провадження у справі без постановлення судового рішення за наявності підстав, які свідчать про те, що процес виник неправомірно або його продовження є неправомірним.

Залишення заяви без розгляду – закінчення провадження у справі без постановлення судового рішення за наявності точно встановлених у законі обставин, які свідчать про недодержання умов реалізації права на звернення до суду за захистом і можливість застосування яких не втрачена й при повторній неявці сторін.

Заінтересовані особи – це особи, взаємовідносини яких із заявником залежать від обставин, що повинні бути встановлені під час вирішення справ окремого провадження; майнові й особисті права яких залежать від юридичного факту, встановлення якого вимагає заявник; для яких після встановлення судом певного юридичного факту виникає обов'язок визначити й оформити правові наслідки та права заявника.

Засуджений у кримінальному провадженні – обвинувачений, обвинувальний вирок суду щодо якого набрав законної сили.

Захисник – адвокат, який здійснює захист підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію).

Захист – вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.

Заявник – це особа, яка звернулася до суду із заявою про встановлення певних обставин або юридичного стану особи, з якими закон пов'язує виникнення, зміну або припинення особистих або майнових прав особи для здійснення іншою особою цих прав.

Зміст позову – вказана у позовній заяві форма захисту, тобто те, що позивач просить від суду: присудження відповідача до певних дій.

Зупинення провадження по справі означає, що суд тимчасово призупинив розгляд справи у зв'язку з обставинами, які перешкоджають цьому розгляду, до їх усунення або виконання зацікавленими особами необхідних дій.

Зустрічний позов – це самостійні матеріально-правові вимоги відповідача до позивача, що розглядаються разом із початковим позовом.

Забезпечення позову – це вжиття судом, в провадженні якого знаходиться справа, заходів щодо охорони матеріально-правових інтересів позивача, які гарантують за його позовом про присудження реальне виконання позитивно прийнятого рішення.

Закон – нормативно-правовий акт, який регулює найважливіші суспільні відносини, приймається колегіальним представницьким органом державної влади (парламентом) або всенародним голосуванням (референдумом) і має вищу силу порівняно з іншими нормативно-правовими актами.

Законодавство – сукупність законів (актів найвищої юридичної сили, які видаються парламентом) даної держави.

Законність – правовий режим точного й неухильного здійснення законів та інших нормативних актів у всіх сферах державного й суспільного життя.

Заповіт – це особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті. Право на заповіт має фізична особа з повною цивільною дієздатністю. Це право тісно пов'язано з особою, а тому вчинення заповіту через представника не допускається.

Застава – один із засобів забезпечення зобов'язань. В силу застави кредитор має право в разі невиконання боржником забезпеченого заставою зобов'язання одержати кошти з вартості заставленого рухомого або нерухомого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом. Заставою може бути забезпечена вимога, яка може виникнути в майбутньому.

Злочин – суспільне небезпечне, протиправне, винне й карне діяння, яке завдає чи може завдати суттєвої шкоди певним суспільним відносинам, що охороняються кримінальним законом.

Кримінальне провадження – досудове розслідування і судове провадження, процесуальні дії у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність.

Кодекс – закон, в якому об'єднуються й систематизуються правові норми, що регламентують певну сферу суспільних відносин.

Кодифікація – об'єднання зі змінами їх внутрішнього змісту чинних нормативних актів у єдиний внутрішньо узгоджений акт.

Коллективний договір – угода, що укладається між власником і найманими працівниками (колективом усіх, кому власник надає роботу) і регулює виробничі, трудові й соціально-економічні відносини сторін з метою узгодження їх інтересів на підприємствах, в установах, організаціях.

Конституція України – основний закон держави, в якому регламентуються найважливіші відносини у сферах державного устрою, організації й функціонування органів держави, правового статусу особи.

Конституційний суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні.

Конфіскація майна – примусове безоплатне вилучення у власність держави всього або частини майна, яке є особистою власністю засудженого.

Корупція – діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямована на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг.

Крайня необхідність – учинення діяння, яке підпадає під ознаки злочину, з метою відвертання загрози інтересам держави й суспільства, інтересам чи правам даної або інших осіб, за умови, що ця небезпека не могла бути відвернута іншими засобами й завдана шкода є менш значною, ніж та, якій запобігли.

Кримінальна відповідальність – вид юридичної відповідальності, яка настає за скоєння злочину і полягає у застосуванні до винної особи виду і міри покарання, передбаченого Кримінальним кодексом.

Кримінальний процес – це врегульована нормами кримінально-процесуального права діяльність органів досудового розслідування, слідчого, прокурора, судді і суду з розкриття злочинів, викриття й покарання винних та недопущення покарання невинних, а також система правовідносин, що виникають у перебігу цієї діяльності вказаних органів один із одним, а також із громадянами, посадовими особами, установами, підприємствами, громадськими об'єднаннями й трудовими колективами, які залучаються до сфери кримінально-процесуальної діяльності.

Мирова угода – формальна письмова домовленість сторін судового процесу, що укладається з метою врегулювання спору на основі взаємних поступок і стосується прав та обов'язків сторін та предмета позову.

Моральна шкода – втрати немайнового характеру внаслідок моральних чи фізичних страждань, або інших негативних явищ, заподіяних фізичній чи юридичній особі незаконними діями або бездіяльністю інших осіб

Належність доказів – це прийняття судом до розгляду тих доказів, які можуть підтвердити чи заперечити юридичні факти, які відносяться до даної справи.

Неналежна сторона м це особа, яка не є суб'єктом спірного матеріального правовідношення, тобто не має права вимоги по спору або не зобов'язана відповідати по пред'явленому позову.

Нарадча кімната – окреме приміщення суду, призначене для обговорення суддями наслідків розгляду справ та постановлення в них рішень.

Необідна оборона – захист особою свого життя і здоров'я шляхом завдання шкоди нападникові. Це дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони.

Норма права – формально визначене, сформульоване чи санкціоноване державою загальнообов'язкове правило поведінки загального характеру, реалізація якого забезпечується державним примусом.

Нормативно-правовий акт – офіційний письмовий документ компетентного державного органу, в якому закріплюються правила поведінки загального характеру, що забезпечуються державним примусом.

Обвинувачення – твердження про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, висунуте в порядку, встановленому Кримінальним процесуальним кодексом.

Обвинувачений (підсудний) – особа, обвинувальний акт щодо якої переданий до суду в порядку, передбаченому статтею 291 Кримінального процесуального кодексу України.

Окрема ухвала – вид судового рішення, за допомогою якого суд реагує на виявлені під час судового розгляду порушення законності, а також причини та умови, що цьому сприяли.

Підвідомчість – визначення кола цивільних справ, які підлягають розгляду в суді.

Підозрюваний – особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276-279 Кримінального процесуального кодексу України, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений цим Кодексом для вручення повідомлень.

Підстава позову – обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги.

Підсудність – сукупність цивільних справ, які підлягають розгляду і вирішенню по суті в даній конкретній ланці судової системи і в даному конкретному суді цієї ланки.

Позивач – це юридична чи фізична особа, яка звертається до суду за захистом своїх суб'єктивних прав чи охоронюваних законом інтересів, а також особа, в інтересах якої поданий позов.

Позов – письмове звернення до суду юридично зацікавленої особи для захисту порушеного або оспорюваного цивільного, сімейного, трудового та ін. права.

Предмет доказування – це обставини, які обґрунтовують вимоги і заперечення сторін.

Предмет позову – матеріально-правове відношення, вимога позивача до відповідача.

Представництво – вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні реалізації прав і обов'язків клієнта в цивільному, господарському, адміністративному та конституційному судочинстві, в інших державних органах, перед фізичними та юридичними особами, прав і обов'язків потерпілого під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також прав і обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні.

Преюдиційні факти – такі факти, які не потребують доказування, існування чи відсутності яких встановлено рішенням суду по цивільній справі між тими самими особами, яке вступило в законну силу.

Притягнення до кримінальної відповідальності – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Прокурор – особа, яка обіймає посаду, передбачену статтею 17 Закону України «Про прокуратуру», та діє у межах своїх повноважень.

Процесуальне правонаступництво – це заміна належної сторони у спірному правовідношенні у випадку її вибуття із цивільної справи.

Процесуальне представництво – правовідношення, в силу якого одна особа здійснює в суді процесуальні дії від імені та в інтересах іншої особи в межах наданих їй повноважень.

Процесуальний строк – встановлений законом або судом час, протягом якого можуть або повинні бути здійснені процесуальні дії.

Підзаконний акт – акт компетентного державного органу, що видається на підставі й на виконання законів.

Податки – обов'язкові платежі, що їх сплачують юридичні особи та населення до бюджету в розмірах і в строки, передбачені законом.

Позивач – фізична або юридична особа, учасник судового процесу, який пред'являє через суд до відповідача позов по спорах, що виникають з цивільних, господарських, адміністративних, сімейних, трудових правовідносин.

Позовна заява – документ, який пред'являється позивачем до суду в установленій процесуальним законом формі та містить вимогу про примусовий захист порушеного права чи інтересу. В залежності від предмету позову та суб'єктного складу сторін спірних правовідносин, позовна заява подається у порядку цивільного, господарського, адміністративного або кримінального судочинства. Кожен з видів судочинства регулюється окремим процесуальним законом (кодексом) та має свої, відмінні від інших, вимоги щодо форми, змісту та порядку подання позовної заяви.

Помилування – повне або часткове звільнення конкретної особи від відбування кримінального покарання, заміна призначеної їй судом міри покарання або не відбутої його частини м'якшим покаранням.

Правочин – дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків.

Презумпція невинуватості – правовий принцип, за яким щодо особи, яка підозрюється у вчиненні злочину, припускається невинність до того часу, поки її вину не буде доведено у порядку, передбаченому законодавством, і встановлено вирок суду, який набрав законної сили.

Право – система загальнообов'язкових правил поведінки, що встановлені або санкціоновані державою і забезпечуються її примусом.

Право власності – врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження майном.

Правовідносини – специфічні суспільні відносини, учасники яких виступають як носії прав та обов'язків, установлених нормами права.

Правоздатність – передбачена нормами права здатність суб'єкта мати суб'єктивні права та юридичні обов'язки.

Правопорушення – суспільне небезпечне, шкідливе, протиправне, винне діяння деліктоздатної особи, що за нього може бути накладене покарання чи стягнення.

Процесуальні докази – будь-які фактичні дані, отримані у процесуально передбаченому порядку, на підставі яких встановлюється наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для вирішення судової

Реституція – поновлення порушених майнових прав, приведення їх до стану, що існував на момент вчинення дії, якою заподіяно шкоди, тобто повернення або відновлення матеріальних цінностей у натурі – тих же самих, або подібних, або речей такої самої вартості. Якщо їх неможливо повернути у натурі, то відшкодовується їх вартість у грошах.

Регресивний позов – зворотна вимога про повернення грошової суми (або іншої майнової цінності), що була сплачена третій особі з вини боржника.

Санкції цивільного процесуального права – встановлені в нормах цивільно-процесуального права наслідки, що настають за недодержання і порушення цих норм, тобто всі правові наслідки, які забезпечують їх реалізацію.

Секретар судового засідання – є посадовою особою апарату суду, статус якої визначається Законом України «Про державну службу». Є учасником судового процесу, наділений процесуальними правами та обов'язками. Здійснює судові виклики і повідомлення; перевіряє наявність та з'ясовує причини відсутності осіб, яких було викликано до суду, і доповідає про це головуючому; забезпечує контроль за фіксуванням судового засідання технічними засобами; веде журнал судового засідання; оформляє матеріали справи/кримінального провадження; виконує інші доручення головуючого у справі.

Судовий розпорядник – посадова особа апарату суду, статус якої визначається Законом України «Про державну службу». Забезпечує належний стан залу судового засідання і запрошує до нього учасників процесу; з урахуванням кількості місць та забезпечення порядку під час судового засідання визначає можливу кількість осіб, що можуть бути присутні у залі судового засідання; оголошує про вхід і вихід суду та пропонує всім присутнім встати; слідкує за додержанням порядку особами, присутніми у залі судового засідання; виконує розпорядження головуючого про приведення до присяги перекладача, експерта; під час судового засідання приймає від учасників процесу документи та інші матеріали і передає до суду; виконує інші доручення головуючого, пов'язані із створенням умов, необхідних для розгляду справи.

Слідчий суддя – суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, та у випадку, передбаченому статтею 247 Кримінального процесуального кодексу України, – голова чи за його визначенням інший суддя Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя. Слідчий суддя (слідчі судді) у суді першої інстанції обирається зборами суддів зі складу суддів цього суду.

Співучасть – це участь в одному й тому самому процесі кількох позивачів чи кількох відповідачів, інтереси яких не суперечать один одному.

Сторони кримінального провадження – з боку обвинувачення: слідчий, керівник органу досудового розслідування, прокурор, а також потерпілий, його представник та законний представник у випадках, установлених Кримінальним процесуальним кодексом України; з боку захисту: підозрюваний, обвинувачений (підсудний), засуджений, виправданий, особа, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, їхні захисники та законні представники.

Суб'єкти цивільного процесуального права – носії цивільних прав і обов'язків у процесі здійснення правосуддя в цивільних справах.

Судовий збір – збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень, передбачених Законом України «Про судовий збір».

Суд апеляційної інстанції – Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, апеляційний суд області, міст Києва та Севастополя, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться суд першої інстанції, що ухвалив оскаржуване судове рішення.

Суд першої інстанції – районний, районний у місті, міський та міськрайонний суд, який має право ухвалити вирок або постановити ухвалу про закриття кримінального провадження.

Суддя – голова, заступник голови, суддя Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ, Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційних судів областей, міст Києва та Севастополя, районних, районних у містах, міських та міськрайонних судів, які відповідно до Конституції України на професійній основі уповноважені здійснювати правосуддя.

Судова інстанція – це процесуальне поняття, що характеризує обсяг повноважень суду щодо розгляду справи у певній судовій процедурі.

Судове повідомлення – повідомлення про здійснення тієї чи іншої процесуальної дії, яка має чи може мати значення для даної особи, але участь даної особи при проведенні даної дії не обов'язкова.

Судове провадження по кримінальній справі – кримінальне провадження у суді першої інстанції, яке включає підготовче судове провадження, судовий розгляд і ухвалення та проголошення судового рішення, провадження з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, Верховним Судом України, а також за нововиявленими обставинами.

Судове рішення – постанова суду першої інстанції з приводу вирішення по суті справ позовного, окремого провадження та справ, що виникають з адміністративно-правових відносин.

Судовий виклик – це письмова вимога суду, яка офіційна адресована судом особам учасникам судового процесу і вручається їм під розписку з вказівкою часу і місця судового засідання та обов'язкової їх явки в такі засідання.

Судовий штраф – грошове стягнення, яке накладається судом на учасників цивільного судочинства у випадку невиконання ними процесуальних обов'язків та негідної поведінки.

Санкція – частина правової норми, в якій містяться вказівки на ті негативні наслідки, що наступають для суб'єкта у разі невиконання ним правил, визначених у диспозиції, або умов, встановлених у гіпотезі норми права.

Систематизація законодавства – упорядкування чинного нормативно-правового матеріалу, об'єднання його в єдину внутрішньо узгоджену систему.

Склад злочину – сукупність передбачених кримінальним законом об'єктивних і суб'єктивних ознак, за якими суспільне небезпечне діяння визнається злочином.

Солідарна відповідальність – вид цивільно-правової відповідальності, за якої кредитор має право па свій розсуд вимагати від усіх або від кожного з боржників окремо повного або часткового виконання зобов'язання (наприклад, повернення боргу).

Субсидіарна відповідальність – один із різновидів цивільної відповідальності. Субсидіарна відповідальність – додаткова відповідальність осіб, які разом із боржником відповідають у випадках, передбачених законом або договором. До пред'явлення вимоги особі, яка несе субсидіарну відповідальність, кредитор повинен пред'явити вимогу до основного боржника.

Суд – орган держави, що здійснює правосуддя в формі розгляду та вирішення кримінальних, цивільних, адміністративних та деяких інших категорій справ у встановленому законом порядку.

Суддя – посадова особа держави, яка є носієм судової влади.

Судове рішення – акт судового розгляду справи будь-якого виду провадження. Це може бути як саме рішення, так і висновок (Конституційний Суд України), вирок (у кримінальному процесі), постанова, ухвала, окрема ухвала тощо (у кримінальному, адміністративному, цивільному та господарському процесі). Відповідно до статті 124 Конституції України, судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України.

Судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду

Сімейне право – сукупність правових норм, які регулюють особисті й пов'язані з ними майнові відносини громадян, що виникають із шлюбу й належності до сім'ї.

Територіальна підсудність – розподіл підвідомчих суду справ між окремими судами в середині кожної ланки.

Треті особи без самостійних вимог – процесуально зацікавлені в результатах розгляду справи учасники процесу, які вступають у справу, що вже почалась, за ініціативою суду, сторін, прокурора або за власною ініціативою.

Треті особи із самостійними вимогами – це матеріально і процесуально зацікавлені в результатах розгляду справи учасники процесу, які вступають у справу, що вже почалась, шляхом пред'явлення позову одній або обом сторонам.

Ухвала – письмове або усне судове рішення, яким вирішуються питання, пов'язані з процедурою розгляду справи, та інші процесуальні питання. Ухвалами судів апеляційної та касаційної інстанцій також вирішуються вимоги апеляційної чи касаційної скарги. Ухвала є актом застосування судом норм процесуального права. Судовий розгляд, яким справа вирішується по суті, закінчується ухваленням рішення суду іменем України; інші випадки закінчення розгляду справи (зокрема, закриття провадження у справі, залишення заяви без розгляду) оформляються постановленням ухвали. Ухвали суду, що набрали чинності, є обов'язковими до виконання.

Учасники кримінального провадження – сторони кримінального провадження, потерпілий, його представник та законний представник, цивільний позивач, його представник та законний представник, цивільний відповідач та його представник, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт, особа, стосовно якої розглядається питання про видачу в іноземну державу (екстрадицію), заявник, свідок та його адвокат, понятий, заставодавець, перекладач, експерт, спеціаліст, представник персоналу органу пробачії, секретар судового засідання, судовий розпорядник.

Учасники судового провадження – сторони кримінального провадження, потерпілий, його представник та законний представник, цивільний позивач, його представник та законний представник, цивільний відповідач та його представник, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, представник персоналу органу пробачії, третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт, а також інші особи, за клопотанням або скаргою яких у випадках, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України, здійснюється судове провадження.

Цивільне судочинство – врегульована цивільно-процесуальним правом діяльність суду, осіб, що беруть участь у справі, осіб, які сприяють здійсненню правосуддя по цивільних справах, а також при виконанні судових рішень та інших постанов суду.

Ціна позову – грошова сума в гривнях, яка відображає матеріально-правову вимогу позивача до відповідача.

Цивільне законодавство – сукупність нормативно-правових актів, які регулюють майнові відносини, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням матеріальними благами, а також деякі особисті стосунки, пов'язані з майновими (наприклад авторське право) та виключно особисті немайнові відносини, об'єктами яких можуть бути, наприклад, ім'я, честь, гідність.

Цивільний процес – встановлений законодавством порядок розгляду і вирішення цивільних справ. Здійснюється у вигляді відповідного судового провадження (позовного, наказного чи окремого).

Цивільно-правова відповідальність – вид юридичної відповідальності, яка виникає у фізичної чи юридичної особи при невиконанні договірних зобов'язань або завданні майнової шкоди чи порушенні особистих немайнових прав (посягання на честь, гідність особи) і полягає у покладанні на винних обов'язку відшкодувати заподіяні потерпілим збитки.

Юрисдикція суду – характеризує правомочність суду здійснювати розгляд судової справи відповідно до встановленої процедури. Тобто юрисдикція суду визначає підсудність конкретної справи конкретному суду. Відповідно до ч. 2 ст. 124 Конституції України юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі.

Юридична відповідальність – закріплений у законі обов'язок правопорушника зазнати з боку держави певних санкцій за скоєне ним правопорушення.

Юридичні факти – конкретні життєві обставини, з якими норми права пов'язують настання юридичних наслідків у вигляді виникнення, зміни чи припинення правових відносин.

Юрисдикція – передбачена законом компетенція відповідних державних органів давати правову оцінку фактам, вирішувати правові спори, застосовувати юридичні санкції до правопорушників.

8.3. Рекомендована література

Основна

Закони України та інші нормативно-правові документи

1. Закон України «Про державну службу» від 10 груд. 2015 р. Документ 889-VIII, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
2. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лют. 2014 р. Документ 794-VII, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>.
3. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13 лип. 2017 р. Документ 2136-VIII, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 трав. 1997 р. Документ 280/97-ВР, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квіт. 1999 р. Документ 586-XIV, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>.
6. Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України» від 5 берез. 1998 р. Документ 183/98-ВР, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
7. Закон України «Про Рахункову палату» від 2 лип. 2015 р. Документ 576-VIII, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>.
8. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лют. 2010 р. Документ 1861-VI, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>.
9. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 черв. 2016 р. Документ 1402-VIII, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
10. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 груд. 1997 р. Документ 776/97-ВР, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 берез. 2011 р. Документ 3166-VI, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>.
12. Закон України «Про запобігання корупції». Документ 1700-VII, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
13. Закон України «Про очищення влади». Документ 1682-VII, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18#Text>.

14. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07 червня 2001 р. Документ 2493-III, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>.

15. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 лип. 2005 р. Документ 2747-IV, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

16. Конституція України. Документ 254к/96-ВР, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

17. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 25 берез. 2015 р. Документ 171-2015-п, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171-2015-%D0%BF#Text>.

18. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Наказ Національного агентства України з питань державної служби. Документ z1203-16, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>.

Підручники та навчальні посібники

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник. В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.

2. Баштанник В.В. Право в публічному управлінні : навчальний посібник (стереотипне видання), 2025. 408 с.

3. Покатаєв П.С. Основи публічного управління та адміністрування : навч. посіб. для здобувачів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування / П. С. Покатаєв, М. А. Латинін, С. В. Степаненко, Г. П. Пасемко, О. М. Таран. Харків : ТОВ «Оберіг», 2024. 240 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_1359_76599186.pdf.

4. Право в публічному управлінні : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. [Електронне видання] / С. Степаненко, Є. Фролова. Одеса : Фенікс, 2023. 108 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/18658a28-17fc-4699-9fa0-2dbcf11e9c76/content>.

Допоміжна

1. Бліхар М.М. Адміністративне право – юридична основа публічного адміністрування. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2021. Серія «Право». Випуск 66. С.178-182. URL: <https://visnyk-jurisuzhnu.com/wp-content/uploads/2021/11/32.pdf>.

2. Зіборєва О.Б. Поняття та ознаки публічного адміністрування. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2021. № 64. С. 220–223.

3. Івашова Л., Бондаренко Л. Трансформація системи діяльності органів державного управління в Україні: стан і напрями подальшого удосконалення. Державне управління: удосконалення і розвиток. 2021. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/11_2021/5.pdf.

4. Ментух Н.Ф. Адміністративно-правове регулювання діяльності податкових органів в Україні щодо реалізації адміністративних процедур. Актуальні проблеми правознавства. Збірник наукових праць. Випуск № 2 (42). 2025. С. 57-63. URL: <https://app.wunu.edu.ua/wpcontent/uploads/2025/05/2-2025-1.pdf>.

5. Перевалова Л.В. Правові основи організації публічного управління в Україні в умовах воєнного стану. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. № 1. 2023. С. 35-37.

6. Стороженко Л.Г. Нормативно-правове забезпечення публічного управління в нетократичних умовах розвитку суспільства: вітчизняний аспект. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. Том 34 (73). №. 2. 2023. С. 130-145.

Статті викладача та здобувачів освіти

1. Бригінець О.О. Адміністративно-правове забезпечення діяльності адвокатури як інституту, що надає правову допомогу на професійній основі. Економіка. Фінанси. Право. 2023. № 4. С. 6-8. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.4.1> (Index Copernicus)

2. Бригінець О.О. Актуальні питання правового забезпечення податкової безпеки України. Економіка. Фінанси. Право. № 2. 2021. С. 13-15. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2021.2.3> (фахове видання).

3. Бригінець О.О. Вирішення проблем правового забезпечення діяльності адвокатури в адміністративному судочинстві з урахуванням зарубіжного досвіду. Економіка. Фінанси. Право. 2023. № 3. С. 5-7. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.3.1> (Index Copernicus)

4. Бригінець О.О. Генезис правового регулювання віртуальних активів в Україні та ЄС (порівняльно-правовий аналіз). Економіка. Фінанси. Право. 2025. № 7. С. 12-14. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2025.7.2> (Index Copernicus)

5. Бригінець О.О. Правове забезпечення діяльності адвокатури у договірних відносинах (вітчизняний та зарубіжний досвід). Часопис Київського університету права. 2023. № 1. С. 169-172. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2023.35> (Index Copernicus)

6. Бригінець О.О. Правове забезпечення захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 5. С. 41-43. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.5.8> (Index Copernicus)

7. Бригінець О.О. Правове забезпечення обігу віртуальних активів в Україні. Економіка. Фінанси. Право. 2025. № 5. С. 22-24. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2025.5.4> (Index Copernicus)
8. Бригінець О.О. Правове регулювання захисту персональних даних у державах Європейського Союзу. Наука і техніка сьогодні. 2024. № 7. С. 29-36. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-7\(35\)-29-36](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-7(35)-29-36) (фахове видання).
9. Бригінець О.О. Правове регулювання оподаткування юридичних осіб: вітчизняний і зарубіжний досвід. Економіка. Фінанси. Право. 2023. № 9. С. 55-57. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.9.12> (Index Copernicus)
10. Бригінець О.О. Правові проблеми державного регулювання господарської діяльності в особливий період. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 7. С. 91-93. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.7.18> (Index Copernicus)
11. Бригінець О.О. Проблеми адміністративно-правового регулювання публічних закупівель в Україні. Економіка. Фінанси. Право. 2025. № 4. С. 98-100. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2025.4.20> (Index Copernicus)
12. Бригінець О.О. Цивільно-правова відповідальність за порушення умов договору. Економіка. Фінанси. Право. 2022. № 3. С. 19-21. URL: <https://doi.org/10.37634/efp.2022.3.4> (Index Copernicus)
13. Бригінець О.О., Бянов О.О. Еволюція правового регулювання фондового ринку як фактору економічного розвитку України. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 11. С. 22-25. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.11.3> (Index Copernicus)
14. Бригінець О.О., Василюк Д.В. Інструментарій фінансово-правового регулювання діяльності кредитних організацій Європейських держав. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2024. № 2. С. 11-16. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/law2024/2/9685> (фахове видання).
15. Бригінець О.О., Галус О.О., Рижук І.В. Вирішення проблем правового регулювання окремих стадій законодавчого процесу в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Дідоренка. 2021. № 4 (96). С. 35-45. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2021_4_5 (Index Copernicus)
16. Бригінець О.О., Невзоров І.В. Порівняльна характеристика вітчизняного та зарубіжного досвіду нормативно-правового регулювання податку на доходи фізичних осіб в умовах розбудови інформаційного суспільства. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 9/1. С. 5-7. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2021.9\(1\).1](https://doi.org/10.37634/efp.2021.9(1).1) (Index Copernicus)
17. Владимиров В.В., Бригінець О.О. Підходи до визначення бенефіціарного власника: проблеми правозастосування. Часопис Київського університету права. 2023. № 1. С. 83-86. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2023.17> (Index Copernicus)
18. Галус О.О., Рижук І.В., Бригінець О.О. Впровадження принципу гендерної рівності в бюджетному процесі та при формуванні органів публічної влади в межах антикорупційної політики. Вісник Луганського державного

університету внутрішніх справ імені Дідоренка. 2021. № 3. С. 141-153. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2021_3_13 (Index Copernicus)

19. Ємельяненко К.О., Бригінець О.О. Правове регулювання захисту персональних даних в особливий період. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 6. С. 72-74. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.6.15> (Index Copernicus)

20. Коваль Я. С. Концептуальний аспект прийняття державно-управлінських рішень у сфері державної безпеки. *Modern scientific journal (Сучасний науковий журнал)*. 2023. №1(1). С. 97-105. DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2023-1-13>.

21. Коваль Я.С. Механізм державного управління національною економікою в умовах цифрової трансформації. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2023. №10. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-10-9396>.

22. Коваль Я.С. Державне управління енергетичною сферою в умовах гібридної війни: стратегічні підходи та інструменти. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2025. Випуск 24.

23. Коваль Я.С. Загальна характеристика моделей прийняття управлінських рішень в органах державної влади України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2022.9.5>.

24. Коваль Я.С. Механізми взаємодії держави та приватного сектору у сфері охорони здоров'я на засадах публічно-приватного партнерств. *Науковий журнал Науковий погляд: економіка та управління*. 2025. № 4 (92). С. 149-153. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2025-92-22>.

25. Коваль Я.С. Форми реалізації партнерських відносин бізнесу і влади в умовах розвитку ринкової економіки. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. №3(63). С. 80-87. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-63-80-87>.

26. Коваль Я.С. Шляхи удосконалення організаційного та інформаційного забезпечення якості прийняття державно-управлінських рішень. *Вчені записки КНЕУ*. 2021. №24(3). С. 40-48.

27. Коваль Я.С., Дудецький Д.В. Удосконалення механізмів державного управління в умовах діджиталізації. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. №6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.6.14>. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/3932/3967>.

28. Костяшкін І.О., Бригінець О.О. Принцип рівності суб'єктів права власності на землю: проблеми правового забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. № 65. С. 194-199. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.35> (Index Copernicus)

29. Пашинський А.П., Бригінець О.О. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. Випуск № 83, частина 2. С. 332-338. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.49> (фахове видання).

30. Рижук І.В., Бригінець О.О., Галус О.О. Антикорупційна політика у сфері публічного управління соціальною галуззю в умовах децентралізації.

Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2021. № 1 (21). С. 47-54. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3e620835-c7ae-4c96-9f76-ceef6218db45/content> (фахове видання).

31. Рижук І.В., Галус О.О., Бригінець О.О. Місце органів місцевого самоврядування у системі публічного управління туристичною діяльністю в умовах фінансової децентралізації. Економіка. Фінанси. Право. 2021. №7/1. С. 5-8. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2021.7\(1\).1](https://doi.org/10.37634/efp.2021.7(1).1) (Index Copernicus)

32. Сторожук І.П., Бригінець О.О. Правове регулювання функціонування ІТ-компаній при здійсненні податкового контролю (вітчизняний та зарубіжний досвід). Економіка. Фінанси. Право. 2023. № 6. С. 28-32. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.6.6> (Index Copernicus)

33. Bryhinets O., Halus O., Ryzhuk I. Prospects of Legal Regulation of Contractual Relations in the Sphere of Lobbying Management as a Counteraction to Corruption at the Municipal Level. Amazonia Investiga. Vol 10. № 44. 2021. P. 38-47. URL: <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1709/1858> (WoS)

34. Koval Ya. Peculiarities of Information and Analytical Support in Decision-Making within Government Bodies. Public Administration and Law Review, №3(19). pp. 4–16. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2024-3-4-16>.

35. Koval Yana, Yarovoy Tikhon, Kyrychenko Anna, Havrilechko Yury, Moskalets Inna, Sokol Mariya. Utilization of Digital Technologies in the Development of State Policy on National Security Issues. Multidisciplinary Science Journal. 2024. №6. URL : <https://www.malque.pub/ojs/index.php/msj/article/view/2009>. DOI: <https://10.31893/multiscience.2024ss0227> (Scopus)

36. Koval Yana, Zahorodnia Alona. Institutional Framework for Public Administration in the World Trade System: Globalization Context and Socio-Economic Challenges. Public Administration and Law Review. 2025. Issue 2(22). Pp. 26-36. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2025-2-26-36>.

37. Koval Ya. Directions Management of Economic Security of the State in the Context of Globalization Processes. Public Administration and Law Review. №3. 2023. pp. 39-48. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2023-3-39-48>.

38. Viktor Ladychenko, Oleksandr Bryhinets, Olena Uliutina, Liliia Pankova, Olena Gulac Features of Regulatory Regulation of State Financing of Maintenance of Jury Trial in Ukraine. Revista Jurídica Portucalense № 32 | 2022. P. 300-319. URL: <https://revistas.rcaap.pt/juridica/article/view/27508> (WoS).

8.4. Інформаційні ресурси

1. Інститут законодавства Верховної Ради України. URL: <https://instzak.rada.gov.ua>.

2. Інформаційно-пошукова система «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби. URL: <https://www.nads.gov.ua>.
7. Урядовий портал. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>.
8. Центр політико-правових реформ. URL: <https://www.pravo.org.ua>.

8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)

1. Буткемп економічного відновлення. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/bootcamp/>.
2. Економіка для всіх. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ekonomika-dlya-vsikh/>.
3. Україна на шляху до ЄС. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukraine-road-to-eu/>.
4. Цифрові медіа та маркетингові стратегії. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/digital-media-and-marketing-strategies/>.

8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» – <https://www.nauka.com.ua/index.php/dy>.
2. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка – <https://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/>.
3. Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування – <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/homepage>.
4. Фахове електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека» – <https://www.inter-nauka.com/magazine/public-administration/>.
5. Фаховий Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки – <https://www.inter-nauka.com/ua/magazine/ekonomicheskiiy-nauchnyy-zhurnal/>.
6. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences – <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes>.
7. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування – <https://pa.stateandregions.zp.ua/>.
8. Вісник НУЦЗ України. Серія: Державне управління – <https://vdu-nuczu.net/ua/>.
9. Ефективність державного управління – <https://epa.nltu.edu.ua/index.php/journal/issue/view/30>.
10. Теорія та практика державного управління – <https://periodicals.karazin.ua/tpdu/issue/view/1585>.

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
Microsoft Word	для створення та редагування документів	придбані ліцензії
Google Chrome	отримання доступу до інформації з Інтернету	вільний доступ в Інтернеті
PowerPoint	для створення слайдових презентацій	придбані ліцензії
Prezi	для створення інтерактивних презентацій у режимі онлайн	вільний доступ в Інтернеті
Canva	для створення презентацій	вільний доступ в Інтернеті
Microsoft Excel	для обробки даних	придбані ліцензії
ZOOM	для відеоконференцій, обміну повідомленнями та спільного використання документів	вільний доступ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	власний ноутбук	проектор
Семінарське заняття	наочні та роздаткові матеріали	проектор, приміщення з доступом до Інтернету